

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Соня Варадинова Милева-Божанова (05.02.18), СУ „Св. Климент Охридски“
член на научно жури определено със Заповед № 2166/19.09.2013 г. на Ректора
на ЮЗУ «Неофит Рилски»

Относно: публична защита на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен **„доктор“** по научната специалност Икономика и управление, професионално направление 3.8 Икономика, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

Тема на дисертационния труд: **„ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ УПРАВЛЕНИЕТО НА ПЪБЛИК РИЛЕЙШЪНС КОМУНИКАЦИИТЕ В ПИВОВАРНАТА ПРОМИШЛЕННОСТ“**

Автор на дисертационния труд: **Динка Атанасова Златева**, докторант на самостоятелна подготовка на обучение при ЮЗУ «Неофит Рилски», Стопански факултет, катедра «Мениджмънт и маркетинг»

Научен ръководител: доц. д-р Милена Филипова

Представеният за рецензиране дисертационен труд е насочен за публична защита на основание чл. 9 от ЗРАСРБ, чл. 30 ал. 3 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, чл. 4 ал. 3 от Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Н. Рилски“, с решение на ФС на Стопански факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ с Протокол № 17/19.11.2013 г., като са спазени всички процедурни изисквания.

Настоящото становище е структурирано в девет части и включва **кратки биографични данни и характеристика на научните интереси на дисертанта, актуалност на дисертационния труд, обща характеристика на дисертационния труд, оценка на научното съдържание, език и стила на изложение, оценка на научните и практическите резултати и приносите на дисертационния труд, справка за автореферата и публикациите, свързани с дисертационния труд, критични бележки и препоръки, въпроси и заключение.**

1. Кратки биографични данни и характеристика на научните интереси на дисертанта

Динка Атанасова Златева е родена 21 септември 1972 г., завършила е Полувисшият институт по икономика и управление – Свищов специалност „Икономика и управление на кооперациите“, ОКС «бакалавър» в Стопанска Академия „Димитър Ценов“, специалност „Делови отношения“ и ОКС «магистър» във Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий“, Велико Търново, със специалност „Икономика на кооперациите“.

От 01.11.1997 година работи като асистент и израства до главен асистент по маркетинг към катедра „Мениджмънт и маркетинг“ на Стопански факултет в ЮЗУ «Неофит Рилски», Благоевград. Със заповед № 1572/ 26.07.2011 година е зачислена като докторант на свободна подготовка по научната специалност Икономика и управление, професионално направление 3.8 Икономика, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки към катедра „Мениджмънт и маркетинг“ на Стопански факултет в ЮЗУ «Неофит Рилски», Благоевград.

Като главен асистент Динка Златева води семинарни занятия по учебните дисциплини „Маркетинг“, „Електронен маркетинг“, „Цени и ценова политика“, „Управление на продажбите и бизнес логистика“, „Маркетингови проучвания“, „Поведение на потребителя“, „Дистрибуционна политика“, „Комуникационна политика“, провежда лекционни курсове по „Електронен маркетинг“, осъществява ръководство по извън аудиторната работа на студентите, участва активно в дейностите по програмна, институционална акредитация и постакредитационен контрол, в разработването на учебни програми и планове, изготвяне на разписи за учебната дейност и др. Кандидатът владее много добре писмено и говоримо английски и руски език.

2. Актуалност на разработвания в дисертационния труд проблем.

Представеният за рецензиране дисертационен труд на докторант Динка Златева, авторефератът, справката за приносите и научните публикации свидетелстват за целенасочените усилия на автора задълбочено да анализира и изследва въпросите, свързани с управлението на публичен рилейшънс комуникациите (ПРК) на примера на пивоварната промишленост в България.

Темата на дисертационния труд е посветена на сравнително слабо изследван проблем, а именно интегрирания подход между системите за управление и спецификата на ПР комуникациите, отчитайки възможностите за усъвършаването на управлението в пивоварната промишленост.

Актуалността на настоящия дисертационен труд се определя от необходимостта за разработване на модел за управление на публичен релейшен комуникационен канал в пивоварната промишленост. **Научната новост** се дължи преди всичко на предложената от докторанта система от показатели за оценка на качеството на ПРК, върху която е изградена разработката за система за управление на ПРК в пивоварните предприятия. Практическата част и апробацията на разработката (Протокол от Карлсберг България АД) ми дават основания да определя дисертацията като теоретико-приложна с принос както в научен, така и в практически план.

3. Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд е разработен с общ обем от 267 (двеста шестдесет и седем) страници, в т.ч. 6 (шест) страници увод, 199 (сто деведесет и девет) страници основен текст, структуриран в три глави, 3 (три) страници заключение, 7 (седем) страници списък на използваната литература и 55 (петдесет и пет) страници приложения.

Структурата на дисертационния труд се състои от увод, три глави, заключение, използвана литература и 11 (единадесет) приложения. Основният текст съдържа 21 (двадесет и една) фигури и 24 (двадесет и четири) таблици.

Използвани са 109 източника, от които 42 на кирилица, 27 на английски език и други 40 интернет източници, с посочена дата на достъп. Ползваната литература е цитирана коректно в изложението. Дисертационния труд има изразено теоретико-приложен и методически характер, който се изразява в предложени модел за управление на публичен релейшен комуникационен канал в пивоварната промишленост, на примера на три пивоварни предприятия – „Пиринско пиво“ - Карлсберг България АД, „Шуменско пиво“ - Карлсберг България АД и „Загорка“ АД.

4. Оценка на научното съдържание, език и стила на изложение

Докторантът адекватно аргументира **актуалността** на темата, разграничава **обектът и предметът** на изследването, ясно дефинира **целта** и своята изследователска **теза** разгърната посредством седем изследователски задачи. В увода са очертани предварителните допускания и приноса на ПРК в стопанската дейност и управлението, описани са и основните ограничения на дисертационния труд. **Използваният инструментариум** е адекватен на проблематиката, базиран на системния, процесния, аналитичния и интуитивния подход, както традиционни научноизследователски методи като синтеза и абстракцията, наблюдението и анкетирането.

Динка Златева демонстрира умения да използва адекватно както налични вторични данни, така и с емпиричен материал свързан с провежданите анкетни проучвания и дълбочинни интервюта с представители на висшия и административен персонал на трите изследвани пивоварни предприятия.

Стилът на изложението е стегнат и прецизен, като текста е написан на разбираем научен **език**. Данните и резултатите са систематизирани графично, както в основния текст (общо в 24 таблици и 21 фигури), така и в приложенията.

Основната част на работата се състои от три глави, като съдържанието на главите съответстват точно на темата на разработката. **В глава първа** озаглавена „Теоретични въпроси на публичен релейшънс комуникациите в пивоварната промишленост“ е направен обстоен литературен обзор по темата, главно с акцент върху връзките с обществеността и спецификата на пивоварната промишленост като се цитирани трудовете на Ф. Котлър (1991), Джон Марстън, Джери Хендрикс, С. Блек, Скот Кътлип, Алин Сентър, Глен Бруум, Бено Зигницер и българските автори В. Благоев, Л. Менчева, Л. Каракашева, В. Панчева, К. Георгиева, Г. Иванов и други.

Текстът по темата за ПР е изключително детайлен и изчерпателен, което до известна степен измества фокусът от спецификата на пивоварната промишленост и основната тема.

Във втора глава - „Методологически въпроси на системата за управление на публичен релейшънс комуникациите в пивоварното предприятие“ е представен анализ на

управлението на публичен релейшънс комуникациите в пивоварното предприятие, като се прави предложение за проектиране и внедряване на система за управление на публичен релейшънс комуникациите в пивоварното предприятие.

Последната **трета глава** е изцяло практико-приложна и е озаглавена „Осигуряване на условия за прилагане на системата за управление на публичен релейшънс комуникациите в комплекс от пивоварни предприятия“. След направения анализ на системата за управление на ПР и специфичните характеристики на изследваните три предприятия за производство на пиво, проектираната система за управление на публичен релейшънс комуникациите в пивоварното предприятие е внедрена. На базата на анализът и проведените проучвания са изведени общите насоки за усъвършенстване на системата за управление на публичен релейшънс комуникациите за тези три пилотни пивоварни предприятия.

В основния текст и приложенията към дисертационния труд детайлно и изчерпателно са представени и анализирани основните резултати от проведените проучвания, като основния принос на докторанта е изведения обобщен модел за управление на публичен релейшънс комуникациите в пивоварната промишленост, на примера на три пивоварни предприятия – „Пиринско пиво“ - Карлсберг България АД, „Шуменско пиво“ - Карлсберг България АД и „Загорка“ АД.

В **заключението** се обобщават окончателните изводи и се излага тяхното отношение към поставената цел и научни задачи.

5. Оценка на научните и практическите резултати и приносите на дисертационния труд

В дисертационния труд има убедителни доказателства за научно-приложни резултати, представени като решения за усъвършенстване на системата за управление на публичен релейшънс комуникациите в пивоварната индустрия. Те са с характер на **практико-приложни приноси** и се изразяват в следното:

Първо, на базата на комплексен теоретичен и литературен преглед са обобщени основните научни резултати от българската и чуждестранна литература, посветени на ПР и особеностите на комуникациите в пивоварната промишленост.

Второ, усъвършенствани са методологическите въпроси на анализа, проектиране и внедряване на система за управление на ПРК. Личен принос на докторанта е предложената система от показатели за оценка на качеството на ПРК.

Трето, предложен е модел за управление на публичен релейшънс комуникациите в пивоварната промишленост.

Четвърто, моделът е внедрен и апробиран, като на база на това са изведени общи насоки за усъвършенстване на системата за управление на ПРК в пивоварната промишленост.

6. Критични бележки и препоръки

В дисертацията се констатира и някои недостатъци, които дават основание да бъдат направени и следните конкретни **критични бележки**:

Първо, дисертационният труд би спечелил, ако общият обем на дисертацията бе съкратен (общо 267 страници, от които 199 страници основен текст). На места се забелязва обременяване на текста с интерпретации по общи въпроси свързани с публичен релейшънс и/или системите за управление, които биха могли да отпаднат или прецизират спрямо обекта и предмета на изследване.

Второ, въпреки, че се срещат коментари по темата, докторанта не изяснява до край въпросите свързани с потенциалните рискове и възможностите за тяхното ограничаване посредством предложената система за управление на ПРК в пивоварната промишленост, като акцента е предимно върху положителното влияние и възможностите за усъвършенстването на управлението.

Посочените критични бележки **не намаляват значимостта** на изтъкнатите приноси на докторант Динка Златева, която показва задълбочени познания в сферата управлението на ПРК и конкретно за пивоварната промишленост. Съдържанието на дисертацията свидетелства, че дисертантът е способен да използва различни методи и да излага постигнати резултати, да прави задълбочени анализи както на наличната вторична информация, така и на събраните лично от него първични данни и факти. Всичко това

доказва целесъобразността и оригиналността на получените резултати, които са негово лично дело.

7. Въпроси по дисертационния труд.

1. Бихте ли определили потенциални рискове и ограничения на предложената от вас система за управление на ПРК в пивоварната промишленост?

2. В каква степен предложения модел е универсален, т.е. приложим и в други отрасли извън пивоварната промишленост?

8. Автореферат, справка за приносите и публикации, свързани с дисертационния труд

Авторефератът е в обем от 40 (четиридесет) страници, кореспондира с основния труд и представя в синтезиран вид изследваните проблеми. Съставен е от четири части, които включват обща характеристика на дисертационния труд, кратко изложение, справка за приносите и публикации, свързани с дисертационния труд. Справката за приносите в дисертационния труд не се приема напълно (виж т. 5 от настоящата рецензия), но като цяло отразява основните постижения на докторанта.

По вид и брой представените публикации, съответстват на обявения в автореферата списък с публикации. Докторант Динка Златева има **4 (четири) научни публикации**, пряко свързани с тематиката на дисертационния труд от които **1 самостоятелна монография, 1 студия и 2 статии в специализирани научни издания.**

Заключението ми е, че по обем представените публикации, отговарят на **количествените и качествените критерии и изискванията** необходими публикации при защита на дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“.

9. Общо заключение

Предлаганата за рецензиране докторска дисертация обогатява науката и практиката по отношение на усъвършенстване на управлението на публичен рилейшънс комуникациите в пивоварната промишленост. Получените решения на научни задачи

представляват усъвършенстване на известни методи, подходи и методики и приспособяването им към спецификата на три изследвани пивоварните предприятия, като резултатите могат да бъдат използвани от целия бранш.

Увереността ми, че направените изводи и обобщения са лично дело на кандидата са причина да смятам, че **дисертацията отговаря** на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и Правилника за организацията и провеждането на конкурси за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ЮЗУ «Неофит Рилски» - Благоевград.

Гореизложеното ми дава основание да предложа на уважаемите членове на научното жури при ЮЗУ «Неофит Рилски» – Благоевград да вземе решение за присъждане на образователната и научна степен „доктор” на Динка Атанасова Златева по научната специалност Икономика и управление, професионално направление 3.8 Икономика.

Дата 30.09.2013 г.

Член на журито:

/Доц. д-р Соня Милева/